

กระดานขำงานวิจัยใช้ได้จริง :

พืชอาหาร พืชสมุนไพร

กลุ่มวิจัยพฤกษศาสตร์และฟิสิกส์พืช
สำนักคุ้มครองพันธุ์พืช กรมวิชาการเกษตร

อินทนิลบก

ชื่อวิทยาศาสตร์

Lagerstroemia macrocarpa Wall.

ประจำเดือนพฤษภาคม

วงศ์

LYTHRACEAE

ชื่ออื่น

กากะลา กาสเลา กาสลา จ้อล่อ จะล่อ หูกวาง ชิมุ ปะหน่าฮอ

ไม้ต้นขนาดกลางถึงขนาดใหญ่ สูง 8 – 20 เมตร โคนต้นไม่เป็นพุ่มพอง เปลือกสีน้ำตาลอ่อนหรือสีน้ำตาลแกมสีเทา ค่อนข้างเรียบหรือแตกเป็นร่องตื้น เรือนยอดแผ่กว้างเป็นพุ่มกลม ปลายกิ่งมักชูขึ้น กิ่งอ่อนรูปสี่เหลี่ยม

ใบเดี่ยว เรียงตรงข้าม รูปขอบขนานหรือรูปรีแกมรูปขอบขนาน กว้าง 5 – 20 เซนติเมตร ยาว 10 – 47 เซนติเมตร ใบอ่อนปลายแหลม ใบแก่ปลายมนหรือเกือบกลม โคนแคบ ขอบเรียบ แผ่นใบหนา คล้ายหนัง สีเขียวเข้มเป็นเงา เกลี้ยง เส้นแขนงใบข้างละ 8 – 12 เส้น ก้านใบยาว 0.5 – 1.8 เซนติเมตร

ดอกออกเป็นช่อแบบช่อแยกแขนง ออกตามปลายกิ่ง ช่อดอกตั้งตรง รูปทรงกระบอก ยาว 10 – 30 เซนติเมตร มีขนสั้นนุ่มกำมะหยี่สีเทาแกมสีน้ำตาล ก้านดอกยาว 0.8 – 1.2 เซนติเมตร ดอกตูมสีเขียวแกมสีชมพู รูปเกือบกลม ขนาดกว้าง 0.9 – 1.2 เซนติเมตร ยาว 1 – 1.3 เซนติเมตร มีสันนูน 12 – 14 สัน สันนูนเล็กน้อย ตรงกลางของปลายดอกตูมมีตุ่มเล็กๆ หรือไม่มี กลีบเลี้ยงสีเขียวอ่อนบริเวณปลายสีเขียวแกมสีชมพู รูปถ้วย ขนาดกว้าง 0.8 – 1.2 เซนติเมตร ยาว 0.6 – 1 เซนติเมตร ปลายแยก 6 แฉก แต่ละแฉกรูปสามเหลี่ยม ขนาดยาว 0.8 – 1.2 เซนติเมตร บานแผ่กว้างหรือตั้งตรง กลีบดอกสีชมพู สีม่วงอ่อนถึงสีม่วงเข้ม หรือสีชมพูแกมสีม่วง จำนวน 6 กลีบ รูปขอบขนาน รูปวงกลม ขนาดกว้าง 1.5 – 4 เซนติเมตร ยาว 2 – 4.5 เซนติเมตร โคนเรียวจรดก้านกลีบดอก ขอบเป็นคลื่น มีก้านกลีบดอก เกสรเพศผู้จำนวนมาก ขนาดยาวไล่เลี่ยกัน ติดที่ด้านในของหลอดกลีบเลี้ยง อับเรณูสีเหลือง ฝังอยู่ในหลอดกลีบ รูปกลม เกลี้ยง ก้านยอดเกสรเพศเมียรูปเส้นด้าย ยอดเกสรเพศเมียเป็นตุ่ม กลีบเลี้ยงหุ้มผล รูปจานรอง ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 2.5 – 3 เซนติเมตร เกลี้ยง แข็งและหนา แฉกกลีบเลี้ยงหุ้มผลแผ่ออก ผลแบบผลแห้งแตก รูปกลมหรือรูปขอบขนาน ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 2 – 3.5 เซนติเมตร ยาว 2.5 – 4 เซนติเมตร ผนังผลแข็ง เมื่อแตกแยกออกเป็น 6 พู เมล็ดมีปีก

การกระจายพันธุ์

ในประเทศไทยทางภาคเหนือ (เชียงใหม่ เชียงราย แม่ฮ่องสอน ลำปาง ลำพูน แพร่ พะเยา โลก ดาก กำแพงเพชร) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (เลย) และภาคตะวันตกเฉียงใต้ (กาญจนบุรี) แต่สามารถเจริญเติบโตได้ทุกสภาพในประเทศไทย พบตามป่าเต็งรัง ป่าเบญจพรรณ ป่าดิบแล้ง และป่าดิบเขา ที่ความสูงตั้งแต่ใกล้ระดับน้ำทะเลจนถึงประมาณ 1,000 เมตร ออกดอกเดือนกุมภาพันธ์ถึงพฤษภาคม ผลแก่เดือนพฤศจิกายนถึงมกราคม ในต่างประเทศพบที่ประเทศเมียนมาร์

การใช้ประโยชน์

อินทนิลบกเป็นพรรณไม้สัญลักษณ์ประจำมหาวิทยาลัยแม่โจ้ อีกทั้งมีดอกและทรงพุ่มที่สวยงามจึงนิยมนำมาปลูกเป็นไม้ประดับสวนและริมทางหลวง เนื้อไม้ใช้ทำเสา ไม้กระดาน ไม้ฝา เครื่องเรือน และเครื่องมือกลกรรม

ผู้เขียน ปาจารย์ อินทสุข
นักวิชาการเกษตรชำนาญการ

